

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban dtéve:

Egész évre . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Videkre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr

Európa Mekkája.

Amint évekkal ezelőtt Európa figyelme a válságos időkben Párizs, London, Berlin, Szt.-Pétervár vagy Szkiernevicze felé volt irányítva, ép úgy összpontosul az most Ischl felé.

Királyunk Ő Felsége e kies fekvésű nyári tartózkodási helye az utóbbi napokban koronásfők és azok küldötteinek Mekkájává változott át.

Ide zarándokolnak el, hogy Európa legtapasztaltabb és legönzetlenebb uralkodójának bölcs tanácsát meghallgassák, igazságérzetét és támogatását kikérjék.

Valóban jól esőleg hatnak reánk és az önérzet bizonyos mértékével töltenek el bennünket a bizalomnak minden irányban oly frappánsan nyilvánuló jelenségei, mert ezzel mintegy azon tényt látjuk előtérbe lépni, hogy monarchiánk nagyhatalmi prestigeje az utóbbi időben jelentékenyen emelkedett és hogy ennek hatása alatt a politikai *súlypontnak Bécsbe leendő áthelyezése* iránt tétetnek kísérletek.

Távol legyen tőlünk, mintha ez általán szövetséges-társunk — a Németbirodalomnak — akár politikai, akár pedig fegyveres hatalmának csökkenését akarnók következtetni, mert egy ily feltevésre sem alap nincs, sem pedig ok fenn nem forog.

Ha mindennek daczára a politikai súlypontnak Bécs felé gravitálását következtetjük: ennek meg van a maga elfogadható alapja, valamint nem hiányoznak azon okok sem, melyek Bécsnek Mekkához hasonlításának a jogosultságot megadják.

Első sorban is tény az, hogy a hatalmas német császár legelső emberét, Hohenlohe herczeg kancellárt, ki üdülés végett Ausseebe utazott, megbizta, hogy Ő Felségét Ischlben látogatná meg.

Feltűnő ezen látogatás azért, mert az ép pár napra Sztambulov meggyilkoltatása után és azon időpontra esett, midőn a macedóniai lázadásnak vehemens erővel kitörése minden perczen várható

volt, valamint az ezen zavarokból keletkező s Európa békéjét nagy mérvben veszélyeztető jelenségek a maguk ismert megszokott formájukban mindinkább mutatkozni kezdtek.

Alig hogy Vilmos császár kancellárja Ischlból elutazott, jött a második fontos hír, vagyis, hogy Károly romániai király, királyunk Ő Felségét a legközelebbi napokban szintén meglátogatni szándékozik.

Majd hamar szétröpítette a táviródrót a harmadik nem kevésbé meglepő és érdekes hirt, hogy Sándor szerb király legmeghittebb emberét — Riszticset — Bécsbe utazásra és a balkán viszonyokról Ő Felségének és Goluchovszkynak leendő jelentéstételével bizta meg azon hozzáadással, hogy tanácsait kérje ki.

Károly király utazása és Riszticsnek missziója igen sajátos módon szintén Sztambulov meggyilkolása, a macedóniai zavarok mindinkább terjedése és Klement metropolitának Miklós czár által történt fogadtatása után majdnem egy időben határozatott el.

A véletlen nem igen szokot ily sajátos módon összejátszani; itt a látogatások rugói más körülményekre vezetendők vissza és pedig:

Hohenlohe mint államkancellár új ember; a keleti kérdés bárha előtte nem is egy egészen terra incognita, de még sem oly otthonos ő abban, hogy eziránt egy a keleti kérdést legkisebb fázisában is ismerő és tapasztalt főtől egy vagy más tekintetben felvilágosításra ne lenne utalva. Sem Bismarckhoz, sem pedig Walderseeher ilyenért nem folyamodhatott; bár önérzetes, de egyszersmind okos ura — Vilmos császár — tehát azt tanácsolta neki: hogy forduljon az ő szövetséges társa Ferencz József királyhoz. — A mi felvilágosításra szüksége van, itt azt egész önzetlenül feltárva fogja megkapni.

Ez reánk nézve igen megtisztelő és ez csak azt a szövetséges társ iránti szíves ragaszkodást és megingathatlan bizalmat jellemzi, melylyel a németek fiatal császára

őreg és tapasztalt fejedelmi barátja iránt viseltetik.

Sokkal fontosabb azonban Károly király kilátásba helyezett utazása, mert ez már határozottan a román királyságnak az orosz protekció alóli emancipálási óhaját, illetve a hozzánk való csatlakozása iránti szándékát árulja el.

Ezt most a román kormányának annál is inkább könnyebb feladat lesz keresztül vinni, mert a közvélemény már ott is mellettünk kezd állást foglalni és mert az orosz kéz már a Dobrudzsában is megkezdette ismert működését.

Megkönnyíti eme feladatot még azon körülmény is, hogy Goluchovszky, mint bukaresti követünk, a román politikusok előtt gráta perszóna hírében állott.

Hátra van még a harmadik utazó — az igen változékony érzelmű — őreg Risztics.

Az ő missziójának súlyt csak annyiban lehet tulajdonítani, hogy, azt mint a mostani idők barometerjét tekinthetjük, melylyel azt konstatálhatjuk, mikénta jelenleg Szerbiában uralgó hangulat mellettünk foglal állást, és hogy örülünk rajta, hogy rövid pár napra a kis szomszéd szerb királysággal jó viszonyban fogunk élni. Azt azonban megjövendölhetjük, hogy ez csak addig fog tartani, míg egy másik áramlat kerekedik felül.

A felsoroltakból tehát azon alapos, következtetésre jutunk, hogy a keleti kérdés ez idő szerinti megoldása, illetve a politikai súlypont egyszer valahára már Bécs felé kezd áthelyeztetni, a mi igen kívánatos is, mert a Balkán félszigeten nekünk vannak a legvitálisabb érdekeink.

Goluchovszky a delegációban adott programjában Kálnoky politikájának követését jelölte iránytűjéül.

Mi ezt hallgatag tudomásul vettük, nem ugyan azért, mert ezen kijelentés bennünket meg tudott volna nyugtatni, de igenis azért, mivel ebben csak a kollegialitás tiszteletben tartását véltük megnyilatkozni.

Mi Goluchovszkyban több tetterőt és több önállóságot tudunk, s ebből folyólag tőle több energiát is várunk, mint elődjétől, ki udvarunkat a szent-pétervári udvarnál oly hosszú ideig képviselte s így bizonyos tekintetben nem volt mentő befolyástól, a miért nem is fejtette ki azt az erélyt, a melyet Oroszország politikájával szemben neki többször alkalmaznia kellett volna. —s.

A nemzetiségi kongresszus és a mérsékeltek.

Laptársunk a »Nemzeti Ujság« e czim alatt a következőket írja:

A Budapestre augusztus 10-re oly nagy zajjal összehívott nemzetiségi kongresszus alighanem alkalmat fog nyújtani arra, hogy a nemzetiségi politika terén maguk között e politikai-kéért harezoló nemzetiségek különböző pártáryalataiban kifejezésre jussanak a régóta hol nyíltan, hol lappangó élő véleményeltérések. A mint már a legutóbbi nagyszabású országos oláh konferencián a kulisszák mögött alig sikerült elintézni a mérsékelt Moesonyisták kívánságainak kifejezését: most ez a mérsékelt párt még szigorubban ragaszkodik ahhoz, hogy álláspontját érvényre juttassa.

Szemben a nemzetiségi kérdéssel életfenntartó jövedelmet harácsoló lármás agitátorokkal, ebben a pillanatban a másik párt egyelőre a passzivitás terén marad. Félre fordultak a kongresszus kezdeményezőinek felhívásától s miután ezek nélkülök is hozzáfogtak a munkához, egyelőre most azt teszik, hogy egyszerűen nem vesznek tudomást az egész akezióról. A mérsékelt párt lapjai s ezek élén a Gazetta Transilvaniei egy szóval sem emlékezik meg a nemzetiségi kongresszusról. Ellenben a mérsékeltek maguk között tanácskoznak a módoszatok fölött, melyek által a tulzók akezióját ellensúlyozhatják. A tanácskozások eredménye remélhetőleg egy nyílt levél lesz, a melyben a Moesonyisták kifejtik álláspontjukat s ezzel nyíltan proklamálják a kettészakadást.

Ugyanesak e kérdést tárgyalva Román

Miron oláh metropolita hivatalos lapja, a Telegraful Roman mai száma, nemcsak hogy elítéli, hanem gunyos megjegyzésekkel is kíséri a szerbekből, tótokból és oláhokból összeverődő nemzetiségi kongresszusnak Budapestre történt egybehívását. Azt írja az említett lap, hogy ennek a csoda-kongresszusnak egyedül a Tribuna-pártiak a kezdeményezői, akiket nem is késik olyan hamis prófétáknak bélyegezni, mint akitől az oláh nép mindinkább visszavonul. Ez a kongresszus vajdó hegy lesz, írja a metropolita lapja, mely nevetséges eredményt fog szülni. Szóval, úgy látszik nekünk, hogy a nemzetiségi kongresszus bár még csak a készülődés stádiumában van, már is eredményt mutathat fel. Ez az eredmény pedig egyrészt az, hogy míg a vegyes gyülekezést Romániából is élesen elítélik, addig másrészt az oláh pártokat is mindjobban messzebbre választja el egymástól.

Mezőgazdasági statisztika.

A földművelési miniszter kiadta az általános utasítást a mezőgazdasági statisztikai adatok összeírásáról szóló 1895. évi VIII. t.-cz. végrehajtásához. Az adatok gyűjtése e szerint ez év november havának 20—30-ika közé eső napjain történik, tehát ekkor lesz az első zárólag mezőgazdasági statisztikai felvétel. A miniszter a végrehajtásnál előkelő szerepet juttat a mezőgazdasági bizottságoknak és a gazdasági egyesületeknek.

Az országos mezőgazdasági statisztikai összeírás munkálatait ugyanis a földművelési miniszter a megyei és járási mezőgazdasági bizottságokra ruházta.

A községekben számláló ügynökök remélhetőleg intelligens gazdákból toborozva, töltik ki az egyes gazdaságokra és gazdasággal nem bíró állattulajdonosokra vonatkozó kérdőíveket, továbbá az ezek főadatainak összesítésére szolgáló gyűjtőlajstromokat. Ezen kérdőívek és gyűjtőlajstromok felülvizsgálatát pedig az összeírás céljából a főszolgabíró, mint a járási összeíró-bizottság elnöke s a melléje választott társelnök által egyértelműleg kinevezett községi, illetve körjegyzői összeíró-bizottság testületileg végzi.

Ugyane bizottság tölti ki a község általános gazdasági viszonyaira vonatkozó kérdőívet, míg felülvizsgálatát a járási összeíró-bizottság teljesíti, melyet a járási mezőgazdasági bizottság képez.

A vetőmag-szükségletre és a járás egyéb

általános viszonyaira vonatkozó kérdőívet a járási összeíró bizottság tölti ki s a megyei, illetve törvényhatósági összeíró bizottság vizsgálja felül, valamint az összes, a törvényhatóság területén fogatosított statisztikai felvételeket is. A törvényhatósági összeíró bizottság elnöke a törvényhatóság első tisztviselője, tagjai pedig a mezőgazdasági bizottság összes tagjai, főszolgabírák, polgármesterek, közigazgatási előadó, az állami és törvényhatósági állatorvosok s a járások, illetve r. t. városok mezőgazdasági bizottságai által kiküldött egy-egy tag.

A földművelési miniszter terjedelmes és szokatlanul meleg hangon leiratban kéri fel az egyesületeket a közvélemény kellő előkészítésére.

Az érdekes leiratból közöljük a bevezető sorokat:

»A hazai gazdaközönség által oly régóta sürgetett mezőgazdasági statisztikai összeírás az 1895. évi VIII. t.-cz. elrendelvény, most, midőn a törvényhozás megadta az alkalmat és az eszközöket az az általános érzett szükség betöltésére, legfontosabb feladat a nagy mű sikerét társadalmi uton előkészíteni és biztosítani.

A gazdasági egyesületek céljuk és hatás-körüknél fogva, első sorban hivatják arra, hogy a nagy közönségben az érdeklődést a mezőgazdasági statisztika iránt felkeltse, a balvéleményeket eloszlassák s gazdáinkat a munkálatban való tevékeny és buzgó közreműködésre serkentsék.«

Válság Bulgáriában.

Rendőri fedezet alatt gyilkolták meg Sztambulovot, ezt írják Szófiából. Haler és Tufekesiev voltak a gyilkosok, s még útlevelét is kaptak a fejedelem beleegyezésével külföldre. A vizsgálóbíró pedig tudomásul vette a feljelentést s nem tett semmit.

Rettentő elvadulására mutat az erkölcsöknek az, hogy a Beleser gyilkosainak emlékére istentiszteletet rendeztek, hol egyik szónok így nyilatkozott:

»A zsarnokok közül egy meghalt, de a küzdelem még ezzel nem ért véget; ellenségeink közül most azok ellen kell harcolnunk, a kiknek császárai és királyai Sztambulov hatáskör részvétliveléssel fejezték ki érzelmeiket. Erre Sztambulov sirja előtt tüntetést akart rendezni a »hálás« bulgár nép. A bulgár események fonálát immár az asszonykezek veszik át, mert diplomáciai uton egyelőre alig

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Hangok a Tisza mellől.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

A tiszaparti fűzfák lomhán boesájtják a zavaros vízre lombjaikat.

A felhők elvonultak, megülnek a horizont alján s ott feketélnek mint egy óriási hegyecsoport s fel-fel villan belőlök egy villámszíkra. Fejük fölött még itt-ott maradt egy rongyos foszlánya s ezekkel a szél üzi játékát. Most elbujik a nap aranyvörösré festve egy röpdős felhő rojtjait s lent misztikus homály borul a tájra.

A parti sás csoportok, melyek a Tisza ki-kalandozó vizében ütöttek tanyát, az imént még világoszöld színűek, most majdnem feketék lesznek a félhomályban.

A tulparti fűzerdő egy zöldes barnás tömeggé alakult át, hosszú vonallal emelkedve ki a part sárgás fővenyéből.

Kibukkant ismét a nap s hirtelen eloszlata a homályt. Szemünkbe villannak a főveny apró fehér csigái s a fény sziporkák a szivárvány színében verődnek vissza a békateknők belsejéből. Ragyog a főveny homokja, kilocsan egy-egy kis hullám a partra lesodor a homokból s visszafut, a szétfrecesent cseppeket elnyeli a szomjas föld.

Napsütötte arcu halászkok derekasan dolgoznak egy nagy hálóval kikanyarítaná egy rakás halat.

A vizparton göndörhaju piros szoknyás kis leány futkos; kergetősdít játszik egy fehér bundájú komondorral, majd beugrik a kutya a vízbe s lábaival csapkodja a vizet. A esillogó vízceppecské a leányka barna fejcskájára hullnak s ő kacagva lubiczkol a hús vízben.

A halászkok most kivonszolják a teli hálót. A kis leány is odafut s érdeklődéssel szegzi szemeit a ficzánkoló halakra.

Egy kis halat vissza akar dobni a vízbe egyik öreg halász mondván:

— »Nem bicsakra való, még hadd éljen.«

Adja nekem Jóska bácsi, ugyan adja nekem könyörgött a kis leány.

»No itt van hát vidd el, oszt' mint csinálz vele?«

»Haza viszem éds' anyámnak bele tesszük tiszta vízbe s fehér cipóval etetjük.«

Az öreg egyet biczentett a fejével, mi annyit jelentett, hogy:

»Hájszen jól van vidd.«

Gyorsan szedte apró lábaeskáit, versenyt futott a bundás komondorral. Két kis kezében előre tartva s gyengéden szorongatva az izgó mozgó halacska, megbottlott itt ott a szeder, folyondár futó indáján, aztán eltűnt a fűzek között.

A halászkok haza mennek, lejjebb, lejjebb hajlik már a nap.

Az öreg Tisza hőmpölyög tova csendesesen, méltóságteljesen majd egy szeszélyes kanyaralattal eltűnik a fűzerdők távoli kékjében.

Emitt a part menti tócsákban vissza tüköröződik a sás és nádesoportok ingó szálai.

A szunyogok milliói az elébb még a homályba veszttek el, most a nap fényében járák szökdöső táncukat. Vízbe esüngő sás levélén béka guggol prédára lesve. »Hopp!« most fogott egy legyet. Egy czuppanás s eltűnik a tócsa vizében.

A fűz erdők elején a merre a zöld bozót között kanyargó keskeny ut vezet, fehér kis tanya ötlük szemünkbe. Barna gizgazból font sövényét befutotta a folyondár s az estike kék virága nyillik a zöld levelek között, a többi tarka virággal koszorut fonnak a sövény egy korhadtt vesszőjére.

Bent az udvaron néhány megy fán piroslik az érett bogó s a zöld gyepen fehér komondor heverész »Nini!« A kis piros képű leány uszkáltatja halacskaát egy dézsa vízben. A kutya is felkapaszkodik a dézsa szélére s okos szemeivel nagyokat pislant.

Az udvarról elült már a tyuksereg csak néhány kacsá biczeg s lesi a potyogó eperszemet.

A béres éppen most híz friss vizet a teneknek a kút melletti vályúba. Nyikorogva enged a kút ostorfa s tompa czuppanással éri el a veder a viz színét. Az öreg tehén kéjjel dörszölgeti hátát az érdes kútágashoz, míg bornya szagolgtatja az üres vályú fenekét s várakozásteljes pillantást vet az épp' most felbukkanó teli vederre.

Tarka galamb sereg kering fönt a levegőben, lecsapnak a közeli szántó földekre, szemelgetnek.

Egy szélroham felkavarja az országút po-

lehet nyélbe ütni a bolgár kérdést ugyanis a Koburg-család Karlsbadban családi tanácsot tartott, hol Ferdinánd lemondása felett tanácskoztak, s fejedelemlő pártolja a lemondás eszméjét, de hát:

»Lemondani, lemondani,
Könnyű azt kimondani»

A bécsi Balplatzon pedig teljes nyugalommal néznek a jövő elé.

NAPTÁR.

— Julius 30. —

Kedd, Róm. kath. Judit vt. Prot. Judit. Gör. kelte
július 18. Emilián. Izr. Ab. 9. Jer. Elp. Bőjt.
Nap két 4 óra 23 p., nyug. 7 óra 17 p. Hold kelte
2 óra 56 p. nyug. 10 óra 58 p.
Aug. 3. Mérnökök barátságos összejövetele Tenkén.
4. A »Hunyadi« gőzmalomipar részvénytársaság
rendkívüli közgyűlése, d. e. 10 órakor.
20. Iparos ifjaknak kirándulása Dobrest és vidékére.
23. Iparos ifjak önképzőkörének közgyűlése.
Október 7. Katonai lóvászár Nagy-Szalontán.
9. Katonai lóvászár Nagyváradon.
12. Katonai lóvászár Er-Mihályfalván.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégénél Kishid-fő,
Kutasi D, papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

* A király a Mátyás-templomnak.

A király a miniszterelnök előterjesztésére a budavári koronázási templom befejező munkálatainak építési költségeire az udvartartási javadalomnak művészi czélokra szánt részéből 25.000 forintot engedélyezett s így meg van adva a lehetősége annak, hogy a koronázási templom a millénium évében teljesen készen lesz.

* Gróf Battyány köszönete. Néhai Haller Sándor gróf családjához a vármegye által intézett részvét sürgönyre Gróf Battyány a következőképen válaszolt:

rát. Játékos gyermek sereg rohan tova s a csillogó homok felhőből ki-kibukkan egy szőghaju fejecske, majd eltűnik ismét a porfelhőben.

A nap óriási tányéra a bibor ég alján merül lejjebb lejjebb, kilövel még egy-egy tűzkövet, ott ég még vérvörös lángja a kis tanya ablakán, majd rávillan a Tisza hullámgyöngyére, azután eltűnik és szürke lesz a táj.

Itt-ott mered még egy fasodar, egy kútgém a távoli rónaságban, előbukkan még egy fehér kis tanya, nemsokára minden elvész az esthomályban.

Nem játszik már a kis leány. Apró kezeckéit a kutya fehér szőrén pihenteti. Az öreg gazda gondolatokba merülten ül a ház előtti lőczán.

A távoli karámban összezeg a kolomp-hang s édes bús tilinkó dallam száll a vizen át: egy szerelmes halászegény beszélget kedveséhez,

Majd elhal a tilinkó hang, csak a szivekben visszhangzik fájó dallama. Felczirreg egy-két tücsök a fű tövéből, zizeg itt-ott a sás, nád levél, locsognak a Tisza partra verődő hullámai. Elszáll s egybeforr a sok apró hangoeska jóltevő érzést fakaszt a lélekben a béke a nyugalom érzését.

A füzerdő fölött ülő ködön áttör a hold első sugára, elrohan a tájon, fénye lecsap a vizre s visszarágyog, elfut a vizen s búvós fénybe burkolja a szegedi Stefánia park zöld fényő bokrait, az olajfa plután lombjait s a sok vidám ember arcot.

Nagyságos alispán Ur!

Tegnap jutottam igen becses távirata birtokába, a melyben saját, mint tekintetes Biharmegye részvétét tudtomra adni méltóztatott, — éppen a midőn Istenben boldogult Haller Sándor nagybátyámat örök nyugalomra helyezték.

Engedje Nagyságod, hogy ezen részvételtjes megemlékezésért a boldogult összes rokonsága nevében lekötözött köszönetemnek adjak kifejezést.

A koszorút a sirra fogom helyezettetni.

Kiváló tisztelettel maradván Nagyságodnak őszinte nagyrabecsülője:

Gróf Battyány József.

* Özv. Königsvarter Mórinczné jótékonyasága. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet a gondozása alatt álló »Erzsébet leány árvaház« kibővítése czéljából országos nyeresemény sorsjátékot rendez. A nyeresemény tárgyak beszerzésére tegnap özv. Königsvarter Mórinczné báróné 100 forintot küldött, s midőn e nemes tettet a nyilvánosság elé hozzuk, egyuttal kifejezzük azon jóleső észrevételünket, hogy özv. Königsvarternét is jellemzi nemcsak a szegények iránti részvét, hanem az a rokonszenv is, melyet azon föld és népe iránt táplál, melyet nemes szivü Herman fia hazájának és jótékonyasága színhelyül választott.

* Hosszátjáró kocsik az alföldi vasuton. A kereskedelmi miniszter Békésvármegye közgazgatási bizottságához intézett leiratában utóbbinak felterjesztésére közli, hogy az alföld-fumei vasut nagyvárad-szegedi utszakaszán, a mostani régi szerkezetű kupék helyett hosszátjáró kocsik forgalomba hozatala már elő van irányozva s mihelyt lehetséges lesz, a megfelelő intézkedések ez irányban meg lesznek téve.

* Báró Roszner Ervin főispán és neje Forgách Klotild grófnő f. hó 25-én délelőtt az akna-szlatinai Kunigunda-aknát tekintették meg velük ment a kirándulásra özv. Forgách Antal grófnő, Rostyné Forgách Helén grófnő leányával Marietta grófnővel; továbbá kíséretökben voltak: Szabó Sándor főjegyző, Lator Sándor árvaszéki elnök, Nagy főmérnök, Szaplóczay Lajos főszolgabíró, Szerény aljegyző, Barényi főispáni titkár s Szépfaludy Ö. Ferencz a »Máramarosi Lapok« szerkesztője. Az akna előtt Gschwandtner Albert főbányatanácsossal élén nagy közönség és lobogódsz fogadta a

főispáni párt s báró Rosznerné a nap emlékére minden munkásnak egy koronát ajándékozott.

* A belügyminiszter több ásványvízforrás tulajdonosainak kérelme folytán elengedte a fürdők és ásványvizek tárgyában 1893. évi június 8-án 44404. sz. a. kiadott körrendelet azon intézkedésének betartását, miszerint az ásványvizek jó hírneve érdekében a töltés éve, úgy a palaczkok nyakát fedő önlemezre nyomva; a dugókon pedig beégetve feltüntetendő; a miniszter természetesen ez engedményt az országos balneológiai egyesület és az orsz. közegészségi tanács véleményére adta ki, mert külföldön nem lévén szokásos az évszám kitüntetése s így az onnan behozott nagymennyiségű ásványvizekre nézve nem kötelező, a hazai ásványvizek forgalmára az egyenetlen verseny végzetes veszélyt hozhat. Végül figyelmezteti a miniszter a forrástulajdonosokat, hogy netáni a visszaélés esetén, a hazai ásványvizek jóhírneve érdekében tőlük az illető ásványvíz forgalomba hozatalára adott engedélyt meg fogja vonni.

* A »Gönczy Egylet« tagjai Nagyváradon. A debreczeni »Gönczy Egylet« 20 tagból álló bizottsága Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő elnök vezetése alatt ma reggel 8 óra 30 perczkor városunkba érkeznek. Ezen egylet kirándulásának czélja az itteni közművelődési intézetek megtekintése. Ma délelben tiszteletökre a »Wöber« szállodában a tanfériak ebédet adnak, mely után a »Püspök« és »Félix«-fürdőket fogják megtekinteni. A fogadó bizottság az érdekelteket ez uton értesíti, hogy a fogadtatásnál mentől számosabban megjelenni sziveskedjenek.

* Rómából Gyulára bicyclin jött Geyer Béla, Grácban lakó gyulai származású honfitársunk, ki a gráci »Wanderlust« kerék pár egyesületnek tagja és bajnoka. A fáradhatlan kerékpárost, ki szenvedélyes turista, mindenütt az egész országban »Béla bácsi«-nak nevezik. »Béla bácsi« (nevezük mi is így) 47 éves, jó erőben levő athléta, ki az idén egy huzamban Rómától Gyuláig 4500 kilométeres utat tett meg. További útja vezet Aradra, onnan Erdélynek fordul s kerekedik Brassóig. — Brassó az utolsó pontja utazásának és onnan visszafordulván Zágráb, Fiume, Abbázia, Laibach, Marburg városokon keresztül vissza hajt Grácba, vagyis haza. Ezen óriási utat egy 13 kilós »Albi meteor« gráci gyártmányu géppel tette meg, melynek kerekén — az eddigi találmányok között legjobbnak bizonyult — »Excellior« pneumatik gummi tömlő van alkalmazva.

A kioszkban mulatnak. Egy tiszamenti tüzes csárdás utolsó akkordjai repdesnek ki, lent még tisztán kivehető dallamai, feut a sétány virágágyai között egybe olvadva hallszik a szökőkút csobogásaival a sétáló emberáradat züm-mögő zajával.

Egy palota nyitott ablakán kiosonnak egy búvós bájos szokáta hangjai, melyek egy szerelmes zeneköltő lélekvilágából maradtak meg emlékeknek. — Átrezegnek a repkény, tölgy lombokon, majd elkapja a szellő, a hangoeskákat viszi messze, messze, a viz, a szőke Tisza partjái. Ott elmúlnak csendesén.

A folyam hőmpölyögötti zavaros vizét s megtörnek hullámai az impozáns hid feketéllő oszlopain. A közelben kikötött csolnakok nyiszognak, lökdösi a partra kiverődő hullám.

A hid gázlángjai messze elrezegnek a folyó tükrén s mint lidércztűz ugrál a fény a hullám-völgyből, hullámhegyre.

Amott egy dereglye köt ki, setét alakok mozognak fedelén, majd zsákokat, kosarakat cipelnek róla. Szorgoskodnak a hajósok, kofák, holnap hetivásár lesz.

Emitt egy buzás hajó feketéllik hosszan a vizen. Kipp, kopp, kipp, kopp! léptek hangzának a fedélzetről. Köteleket dobna, ponyvát feszítnek a fedélén, lerezeg a vizre egy-két mozgó lámpás fénye. Gözös prűszköl a hajó előtt indulásra készen.

Egy csoport áll a hajó orrán, egy bucsuzó csoport. A hajósok bucsuznak családjaiktól, messze megy a hajó le a Tiszán át a Dunába Románia hegy s völgyei közé.

Most egy füttyentés hangzik s ünnepélyesen indul meg a lomha hajó test, a lapátok csapkodják a vizet. Nemsokára eltűnik az éjben, csak a zöld lámpás fénye remeg még róla vissza, vissza, jó reményt fakasztva az itthon maradtak lelkében.

Amott egy alsóvárosi kis ház ablakán az akác lombokon keresztülszűrődik a holdfény s besuhan a fehér függönyös kis ablakon. Bent dudoros párnácskán imádkozik egy fiucska apjért, ki valahol, talán már Kanizsa körül forgatja a kormány kereket.

S az öreg Tisza folyik tovább csendesén, méltóságteljesen, leragyog a vizre az égbolt ezernyi csillaga. Kling, klang, kling klang! rezeg el a vizen Tájné kis tornyának ezüst szava, aztán elpihen a táj, nyugalmas csendes lesz az éj.

Paoliacco.

Apróság.

A sötétben. Egy ur: (a kupéban, mikor a vonat az alagutba ér): Ha én most magát meg akarnám csókolni. . .

A kisasszony: Akkor sietnie kellene, mert a legközelebbi állomáson kiszállok.

Furcsa levélczim. A főpostán tegnap egy ilyen czimzésű levelet adtak fel:

»Tekintetes tessék elvinni postás ur! hamar Kovács Ladisló 1-ső éves njonezbaka urnak kiváló tisztelettel tisztelem csókolom, már én nem haragszom. Helyben.»

* **Egyletek ellenőrzése.** Perczel Dezső belügyminiszter a szocialista és nemzetiségi izgatások korlátozása céljából következő körrendeletet bocsátotta ki:

„Ujabbán a társadalomnak minden rétegében élénkebben nyilvánul a törekvés, hogy bizonyos közös érdekeik ápolása és érvényesítése céljából egyesületeket alakítsanak. Időszereinek tartom tehát, hogy a törvényhatóság figyelmét, ugy az alakulóban lévő, mint a már megalakult egyesületekkel szemben az 1873. évi ápr. 29-én 1394. sz. a. kiadott belügyminiszteri körrendelet határozmányai értelmében kötelességévé tett szigorú felügyeletre és ellenőrzésre felhívjam. Jelesül éber felügyelet és ellenőrzés gyakorlandó azon irányban, vajjon az alakulóban levő egyesületek nem rejtenek-e magokban a fenálló állami és társadalmi rend felforgatására irányuló czélatokat, továbbá, hogy a megalakult egyesületek az alapszabályokban szabatosan körülírt célt és működési kört szigorúan betartják-e avagy esetleg azon túl terjeszkedve, összejöveteleik nem-e szolgálnak ürügyül valamely meg nem engedett, az alapszabályokkal össze nem függeszthető agitáció folytatására, az egyet vagyona nem fordítatik-e annak alapszabályszerű rendeltetésével ellenkező czélokra. — Ha pedig e tekintetben valamely egyesület ellen alapos gyanu merül fel, vagy ily panasz tetetik, haladéktalanul szigorú vizsgálat eszközöndő, azután az eredményről hozám jelentés s az egyesület irányában teendő további intézkedésre nézve egyuttal indokolt javaslat teendő.

* **Bánatiné temetése.** Az igaz részvét kísérte utjára a nagyváradi szintársulat egyik közszeretben álló tagját, Bánáti Edénét szül. Tóth Berta asszonyt. A temetésen részt vettek Leszkay András színigazgató vezetése alatt az összes férfi és női személyzet s többen a nagyváradi társadalom előkelő alakjai közzül. A temetés 4 órakor vette kezdetét, amely után a temetkezési egyesület gyászestőrei kihozták a szebbnél-szebb koszorúkkal rakott koporsót s a férfiak elénekelte a „Mért oly borús” kezdetű gyászdalt s aztán kezdetét vette a temetési szertartás, mit Sulyok ref. lelkész végzett. A szertartás végeztével bucsuzóul elénekelte még a kar a „Hol a sírod” című gyönyörű dalt s a nagy közönség részvététől kísérve megindult a szomorú menet a temető felé, hol a kar ismét elénekelte az említett dalokat, Tompa Kálmán pedig megható beszédben mondott „Isten hozzád” pályatársai nevében s aztán a göröngyök elfedték örökre előlünk, szintársulatunk egy szerény, de kis munkakörének minden tekintetben megfelelő munkását. A díszes temetést Weiszlovits Adolf s fia első nagyváradi temetkezési intézete rendezte a töle megszokott fényvel és renddel.

* **Jubiláló község.** Mint Orosházának a mult, úgy jövő évben lesz százötven esztendeje annak, hogy Tót-Komlós községe is megalakult. A község képviselőtestülete elhatározta, hogy az évfordulót megünnepli s első sorban megiratja a község történetét. E célból külön bizottság lett kinevezve melynek egyik tagja, Gajdacs Pál ev. lelkész a község történetének megírását magára vállalta s e célból a levéltári kutatásokat már meg is kezdte. A jubileum programját később fogják megállapítani.

* **Holttestből — pomádé.** Megemlékeztünk arról a rémes történetről, mely Luka községet néhány nap óta izgatottságban tartja. Arról volt szó, hogy Petrusné, odaváló napszamos asszony, leánya podgyászának felbontása alkalmával megtalálta abban gyermekének összedarabolt tetemét. Mint utólag értesülünk, ez a hír nem való és a hullának híresztelt bomló anyag nem volt más, mint az eltűnt leány pomádé-gyűjteménye.

* **Hány zsidó van Budapesten?** Körülbelül 200.000 van, több mint Bécsben, melynek pedig háromszor annyi lakossága van, mint Budapestnek. Hogy az országban összesen 700.000 zsidó volna, az nem felel meg a valóságnak, mert lesz abból 1.250.000 is. Szabadkőműves is van igen sok, az ég tudja a vakolókat számon tartani, hiszen titkos társaságot képeznek és 75 százaléka izraelita. A szocialisták és a most nagy garral föltépett „nemzeti” szocialisták főmácherjei is Mózeset vallják valóságos megállapítójának.

* **Esküvő.** Kralherola Poynár János m. kir. dohánybevéltő hivatali főnök kedves és művelt leánya: Erzsike aug. 1-én reggeli 8 órakor esküszik örök hűséget a Szent László templomban Giller Károly főhadnagynak Troppauból.

* **Vadászterületek bérbeadása.** Okány község vadászterülete augusztus hó 4-én d. e. 10 órakor, Suka és szomszéd községei október hó 1-én. — K. apáti község vadászterülete pedig augusztus hó 7-én d. e. 9 órakor fog nyilvános árverésen bérbeadni.

* **A rendőrség jóakarátába** ajánljuk a körösparti korzót látogató közönség egy szerény kívánságát. E jó levegőjű helyet annyi előkelő család keresi fel estendén, hogy kevés néha a pad is azoknak, kik friss levegőt akarnak élvezni. De nem tölthetik zavartalanul ott idejüket, mert a nagypiaczi lejárón megjelennek a lószatátok 15en—20-an, amugy paradicsomi kóstumben s végiguszatják lovaikat a sétáló közönség előtt nagy rikoltozások s tagficzomitások közt, mivel természetesen a megbotránkozott közönséget visszasoportják lakásaikba. Egyszerűen tessék elzárni a felső sorompót s valahol a város végén jelölni ki helyet lószatátásra, de akkor is illő mezben. Valamire való rendőrség már rég rájött volna erre, hiszen a város kellő közepén történik s nem a külvároson, melyet csak a jó Isten őriz.

* **Pórol járt kibiciz.** Málldi Zachari vendéglős Singer Fanni pezeszöllősi kocsmájában kártyázott. Eközben történt, hogy Torma Flóra, a IV. honvéd ezred trombitása oldalfegyverével szemén ütötte kisbáródi Buple János napszámot, aki dühében kiszaladt, egy nagy követ ragadott és a trombitást megakarván dobni, oly szerencsétlenül hajított, hogy leütötte a petróleum lámpát, melyből a meggyuladt petróleum a szerencsétlenül kibicizelő Mára Demeter, Gallovits bolti hetesének nyakába ömlött, mire ruhája lángot fogott. Az így meggyuladt hetes égő ruhájával együtt beleugrott a Pecze folyóba, s ott egy önkénytelen fürdés után a tűz elaludt ugyan, de ő maga mégis oly súlyos égési sebeket kapott, hogy beszállították a biharmegyei közokórházba. A vitézkedő katonát pedig a katonai őrzőket bekísérte. Az egészről pedig az a tanulság, hogy nem kell kibicizelni.

* **Kéménytűz.** A napokban több kéménytűz támadt, melyeknek okául a kémények seprélen voltát tüntette ki a vizsgálat a rendőrség ismeretes figyelmét fölhívjuk e körülményre, mert boszantó dolog, hogy a kéményseprők felveszik a díjakat pontosan s ezért seprétnak akkor, mikor nekik tetszik, — tehát — soha. Ránczba kell szedni ezeket a jó embereket, vizsgáltassa meg a rendőrség a kéményeket s ahol, — mint az említett eseteknél is — fél évig sem seper a hanyag vállalkozó, rájon rá bírságot, tetemeset s esetleg vonja meg tőlük a seprétezési jogot. Szigorúan bánjon el velük, mert felelős azért, ha egy ilyen kéménytűztől a mai forró napok alatt tűzvész támad. Különösen pedig tartsa be a rendőrség a tűzrendészeti szabályrendeletet, s a napibiztost küldje ki a jegyzőkönyv felvételére, ne pedig tanulatlan, ehhez nem értő közrendőrrel képviseltesse magát — bár méltán. — joggal kérhetjük: hol voltak a rendőrbiztosok a legutóbbi tüzeseteknél? Hogyan vették fel a jegyzőkönyvet, melynek felvételére őket a szabályrendelet kötelezi? Vagy talán ott jelen nem levő rendőrtisztviselővel véteti föl a kapitányság a szemlejegyzőkönyvet parancsszóra? Mindezek olyan kérdések, melyeknek illusztrálására közelebb adatokat hozunk fel.

* **A magyarországi latin és görög szerzetes tanítók** segélyalapjáról szóló kimutatást megküldte nekünk az egri főkapitány. Mindkét alap számadásánál pár száz forintnyi

emelkedés konstatalható. Az egyházmegyék által nyújtott adományok között a váradi egyházmegye is nagyobb összeggel szerepel.

* **Uj gazdasági tudósító.** Földművelésügyi m. kir. miniszter Berettyó újfalu járásban hol jelenleg csak egy gazdasági tudósító van szükségesnek tartja egy gazdasági tudósító állás szervezését, s kéri az alispánt, hogy egy alkalmas egyént hozzon javaslatba.

* **Vizbefult flu.** Bakonszegi Mihály bárándi illetőségű 6 és fél éves fia e hó 20-án fürödni ment s fürdés közben egy mély helyre tévedt, segítség nem lévén közelben oda veszett. Hulláját csak három nap mulva találták meg.

* **Selyembubó raktár létesítés Csabán.** Bezeredy Pál kormánybiztos, Békésvármegye alispánjához és megelőzőleg Csaba városa elől járóságához megkeresést intézett Csabán selyembubóraktár létesítése érdekében. A raktár Békés-, Csanád- és Arad vármegye selyembubó termelésének beváltási céljára szolgálna s 100—150 körüli, egyéb munkára nem való embernek és gyermeknek adna foglalkozást és keresetet. A raktárt az állam állítaná fel, az esetben ha Csaba városa a vasuti állomáshoz közel mintegy 1000—1400 négyszögöl területet és az építéshez 200 ezer téglát adományozna e célra.

* **Körözés.** Kóos Lajos szalontai lakos Imre nevű 30 éves hülve fia hazulról eltűnt és most a főszolgabíró kéri az alispánt, hogy köröztesse s megtalálás után tolonczoltassa haza.

* **Az »Anna« bál elszámolása.** A nagyváradi és biharmegyei nőegylet által a Félix fürdőben tartott »Anna« bál összesen 41 frt 50 kr tiszta jövedelmet eredményezett, amely tiszta jövedelemhez felülfizetésekkel hozzájárultak: Gyurkovits Cornélné nsága 2 frt, Bauma Vincéné nsága 1 frt, N. N. 1 frttal, mely szives adományokért és a t. közönség szives támogatásáért ez uton mond köszönetet az egyesület nevében: az elnökség.

* **RENDŐRI HIREK. Borozás közben.** Vágó Imre napszamos kegyetlenül megsomjazott vasárnap d.-u. betért hát egy 10-edrangú kis külvárosi kocsmába s ott elkvaterkázott több cimborájával. Szilágyi János kocsmáros fia, József megsejtette, hogy pénze van Vágónak s hogy hogy nem kilopta pénztárczát helyettesítő harisnyát a Vágó zsebéből, melyben 5 frt 95 kr. volt. Letartóztatták. — **A hőség áldozata.** A kánikula teljes erejével fellépett, vasárnap egy áldozata is volt a nagy hőségnek. Nagy József munkás ugyanis a fűtecsán hirtelen összeesett s eszméletlenül terült el a földön. Beszállították a közokórházba. — **Ellopták az ezüst óráját.** Szim Gyula vasuti baktértől Papp Sándor csatári születésű hetes, ki a Balázsovcics féle szállóban szolgál ellopta vasárnap kettős fedelű ezüst óráját. Letartóztatták. A kihallgatáskor azt vallotta, hogy csak azért lopta el az órát, mert kíváncsi volt reá, hogy csakugyan olyan pontosak-e azok a vasuti órák. —

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2:12, 7:08, 1:48, 7:15, 8:42.	Budapest felé 2:26, 8:43, 11:04, 11:32, 2:22.
Kolozsvárról 2:19, 10:44, 11:17, 8:00, 8:38.	Kolozsvár felé 2:20, 7:15, 2:06, 3:58, 12:05.
Szegedről 8:30, 9:32, 5:30.	Szeged felé 4:25, 7:30, 10:20.
Aradról 9:32.	Arad felé 4:25.
Vaskóh-Belényesről 11:05, 9:09.	Belényes-Vaskóh felé 4:25, 1:48.
Gyoma-Kótról 10:05, 8:00.	Kót-Gyoma felé 6:55, 1:40.
Ermihályfalváról 8:10, 9:14.	Ermihályfalva felé 6:45, 4:35.
Szent-László és Félix fürdőből 8:15*, 10:10, 3:37*, 6:20, 8:55, 10:54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6:40*, 8:39, 2:05*, 4:45, 7:20, 9:19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

Vasuti szerencsétlenség Dobresten.

— Saját tudósítónktól. —

Borzadalmas szerencsétlenség történt vasárnap reggel a dobresti faipar vállalat királyerdői iparvágányán. A mozdony, mely után három mézszel rakott kocsi volt akasztva, a pályáról kiugrott és a lejtőre borult kocsik izzé-porrá törtek.

A bentlő munkások mintegy 30--40-en a méz alá kerültek. Egy Endrei nevű köfejtő azonnal szőrnyet halt, kettő életveszélyesen, hat súlyosan és a többi kisebb-nagyobb mértékben sérülve lett beszállítva a vállalat kórházába.

A szomorú esetről már vasárnap délelőtt a következő sürgőnyt vettük:

Dobrest, július 28. Szomorú vasárnapra virradtunk. Bálint Sándor mozdonyvezető vonata, mely három mézszel rakott kocsiból állott, a Nándor kitérőn innen megszaladt és a pályáról kibukott. Gép, kocsik összetörték. Mintegy negyven munkás igyekezett Dobrestre részint fizetésnek felvétele végett, részint a heti-piaczra és daczára intézőség szigorú tiltá rendeletének, a vonatvezető felvette őket a tehervonatra. A katasztrófanak egy Endrei nevű köfejtő, ki szőrnyet halt, két életveszélyesen sérült, kik a halállal vívódnak, lettek áldozatai. Kivülök még számosan szenvedtek súlyos és könnyű sérüléseket. Főszolgabíró, orvosok megérkeztek.

A helyszínén megjelent tudósítónk a borzalmas vasuti szerencsétlenségről a következőket írja:

*

Schwarz Gyula a forgalmi osztály vezetője ny hét óra reggel, midőn a telepen ellenőri teendőkkel volt elfoglalva, meglepetve látta, hogy Matucz József vonatvezető sápadtan, elfojtott lélekzettel rohan közelébe.

Előre sejtette, hogy vasuti baleset történetett, de fogalma sem volt arról a véres jelenetről, mely a Nándor kitérőn innen eső nagy lejtőn lejátszódott.

Matucz a hozzáintézett kérdésre hebegve és könnyezve azt felelte, hogy a vonat kiborult és a terhes kocsik agyonütötték a bentülőket. A rémes hír csakhamar befutotta az egész telepet és siettek mindannyian a szerencsétlenül járt emberek segítségére.

Borzasztó látvány tárult szemek elé. Egy lejtőre kiborult vonat roncsai és a mézdarabok között ott feküdt *egy fejnélküli emder. Amott egy cseléd, jobb és ballábáról csontig letépvé a hus.* Itt egy munkás neje siránkozott véresen, mert férjének is eltört a lába, másik jajveszékelt, mert oldalborda-törést szenvedett.

Szóval valóságos elhagyott csatatér, meg-rakva siránkozó sebesültekkel.

Amíg a vállalat derék intézősége a szerencsétlenül járt emberek leszállításával foglalkozott, az alatt sürgönyöztek az orvosoknak, a kik azonnal meg is jelentek és fáradhatlan, diéséretre méltó munkálkodást fejtettek ki a segélynyújtás körül.

Egy óra alatt a sebesülteket mind leszállították a katasztrófa színhelyéről a vállalat jól berendezett kórházába és dr. Breider Mór járásorvos, valamint dr. Comnia János körorvos kik egyszersmind a vállalat orvosai, hozzáálltak az operációkhoz, melyek a legjobban sikerültek.

Kik a sérültek?

Bálint Sándor mozdonyvezető ágyban fekvő heteg, de könnyű sérülést kapott, Bencsik József fűtő szintén.

Adameczki Jakab ballábát törte.

Mihelle Anna, kisterpesti illetőségű cseléd ballábán nyilttörés és jobb lábán izomroncsot szenvedett.

Brüzer Ferenczné balbokáját csontig levágta a kocsi roncsosa.

Bukor György a jobb halántékán és fülén kapott súlyos sérüléseket.

Kuk Florének eltört a baloldalbordája.

Rákóczy Ferencznénél belsővérzés jelentkezett.

Tuss Juon jobb arcán és szemén sérült meg súlyosan.

Pópa György, Brágye Flóre, Rákóczy Ferencz, Lele Péter, Brágye Péter és Bogdán Gábor nyolcz napon belül gyógyuló sérüléseket kaptak. A többiekben csak horzsolások voltak konstatalhatók.

A vizsgálat.

A vidéken czirkált esendőrök is meghalották a katasztrófát és azonnal a helyszínére siettek. Matucz József vonatvezetőt és Millián János fékezőt, azonnal letatáztatták, mialatt megérkezett Nyisztor Alajos m. csékei főszolgabíró is, aki a helyszíni szemle megejtése után azonnal megkezdte a kihallgatásokat.

A kihallgatás során kitűnt, hogy a vállalat igazgatósága a legkövetkezőbbben járt el és szigorú rendeletet adott ki a vasuti alkalmazottaknak, hogy jegy nélkül tilos a személyszállítás, a tehervonatokra meg egyáltalán nem szabad más egyéneket felszállani engedni, mint azokat, a kik a vonat vezetésére szükségesek.

Kitűnt, hogy a pálya az egész vonalon forgalomképes, a kocsik teljesen jókarban levő fékekkel vannak ellátva és a menetsebesség az engedély okmányban kitűntetett óránkénti 15 kilométernél hat kilométerrel kisebb szokott lenni.

A sebesültek vallomásai a következők:

Adameczky Jakab önkivületi állapotba miatt kihallgatható nem volt. Mihelle Anna, Mihelle Flóre a babuluj kisterpesti lakos leánya, Weisz Lázár élelmező cselédje azt mondja; hogy ő a Lipót kitérőnél szállt a vonatra, hogy a heti piaczon gazdája parancsából élelmi szereket vásároljon Dobresten.

Mikor a vonatra szállott, nem figyelmeztette senki a tilalomra. A Nándor-kitérőig és oly sebesen vágatott a vonat, hogy az állomáson sem bírt megállani, csak a bevágásban.

A szerencsétlenség beállta előtt néhány perczel oly örült gyorsasággal haladtak a kocsik, hogy nem mert kinézni a földre.

Brüzer Ferenczné nagyváradi illetőségű nő, ki, mint más helyen említettük, a ballábán szenvedett súlyos sérülést, feltűnő értelmes feleleteket adott a főszolgabírónak. Elmondta, hogy ő Gulyás Jánossal szállt fel a mézszel rakott kocsi a 80-as szelvénynél és azért igyekeztek Dobrestre, hogy élelmi szerekekkel lássák el magukat.

A főszolgabíró kérdésére megjegyezte, hogy a Nándor-kitérő alatt a bevágásnál megállott a vonat, onnan lassan elindult, de a nagyobb lejtőnél a terhes kocsik többször erős lökést adtak a mozdonynak és az ő véleménye szerint ez okozta, hogy a gépész nem volt képes lassítani a vonatot.

A sebességre vonatkozólag megjegyzi, hogy a katasztrófa színhelyét megelőzőleg vagy három szelvény hosszában oly sebesen robogott e a vonat, hogy az ember elvesztette a szemvilágát.

Pópa György, Bukor György és Kuk Floré kik részint az Imre-telepen, részint a Kád-völgyben ültek a vonatra, szintén megerősítik

a rendkívül sebes menetet, sőt utóbbi utközben történt zökkenéseket is említett.

Rákóczy Ferencz vallomása szerint a mozdonyvezető olyan sebességgel eresztette meg a vonatot, ahogy a magyar államvasut vonalain a személyvonat közlekedik.

Tuss Juon, Brágye Flóre, Lele Péter és Brágye Péter előbbi vallomását megerősítik és ők is azt állítják, hogy a vonatvezető nem figyelmeztette őket arra, hogy a vonatra szállani tilos.

Bencsik József fűtő, ki könnyű sérülései miatt ágyban fekszik, megjegyezte, hogy ő a Nándorkitérőn alól már látta a veszedelmet.

Fékezett is oly erősen, hogy a kerek majdnem teljesen le voltak szoritva, de az teljesen sikertelennek bizonyult. A terhes kocsik nyomták a mozdonyt; ebből támadt szerinte a rendkívül nagy sebesség és a nagy sebességnek tulajdonítja a kibomlást.

Bálint Sándor mozdonyvezető, ki csak pár nap előtt tartotta esküvőjét Schopper nagyváradi iparos leányával, rendkívül izgatottan fogadta a főszolgabírót, akit szintén beteg ágyánál keresett fel.

A hozzáintézett kérdésekre előadta: ő vezette a vonatot, mely mézszel megrakott három kocsiból állott. Kettő, önműködő fékkel volt ellátva, egy azonban fék nélküli volt.

A Nándorkitérőn alól a bevágásban megállította a vonatot és olajozott. Azután lassan megindította a gépet. A vonat egyre sebesebben haladt a nagy lejtőn; véleménye szerint a kocsik fékei nem működhetek kellőleg, mert ő, daczára annak, hogy erősen lefékezte a vonatot, ellengőzt is alkalmazott, nem volt képes a vonatot lassítani.

Ekkor, mert a mozdony kerekai csuszak, kénytelen volt a féket megereszteni.

Borzalmas érzés fogta el tehetetlenségében és egyedül az Isten segítségére bízva magát, engedte a vonatot, míg az általa sohasem észlelt sebesség következtében a vonat a nagy lejtőn a 30-as szelvénynél kifordult. Őt is kidobta és sérülései miatt úgy szállították lakására.

Vallomásokat tettek még Matucz József vonatvezető és Millián János fékező.

Ezek azt adták elő, hogy ők figyelmeztették a felszálló embereket a tilalomra, de azok nem akartak engedelmessé válni és ők azért nem nyultak erőszakhoz, mert attól féltek, hogy valamelyik testi sértést szenved és azért is ők lettek volna felelőssek.

Beismerik, hogy szigorúan megtiltották nekik a személyszállítást, de hát nem számítottak ők a szerencsétlenségre.

Kihallgatásuk után is fogva maradtak.

Schwarz Gyula forgalmi főnök vallomása szerint Matucz József már büntetve is volt a miatt, hogy illetéktelen egyéneket szállított a vonaton, sőt e hó 15-én fel is mondott neki a cég, mert a közbiztonsági és egyéb rendeleteket nem tartotta be.

A kihallgatás bevégezte után a főszolgabíró székhelyére visszautazott és azonnal bejelentette az esetet a vizsgáló bíróságnak.

A törvényszéki szemle hétfőn ejtetik meg, addig a hullát és a kocsimokat érintetlenül hagyták.

A szemtanuk előadásai.

Kósa Kálmán, mézszállalkozó, ki nejével és gyermekeivel az Imre-telepen ült fel a vonatra és egészen a Nándor-kitérőig utazott azon, következőleg beszéli el az esetet:

Az ő véleménye szerint a mozdonyvezető nem tartotta be az előírt menetsebességet, mert az ő kérelmére nem tudott meg sem állni a Nándor-kitérőnél csak a bevágásnál.

Ő épen azért szállt le a vonatról családjával együtt, mert sejtette, hogy a nagy sebességet a teher növelni fogja és katasztrófát idéz elő.

Én — ugymond — vizitálni készültem Dobrestre és a gyermekeket nem akarván magukra hagyni az erdőben, szintén magunkkal hoztuk.

Egyiket *Endrei, ki később szörnyet halt a felbomlásakor, élében tartotta egészen a Nándorig.* Szerencsénkre, az isteni sugallatot követve, gyalog indultunk Dobrest felé a hegyi rövidebb úton keresztül.

Alig haladtunk néhány percnyi utat, midőn a magunkkal hozott parasztfiu arra figyelmeztetett, hogy milyen jókedvűen haladnak a vasuton a többiek, míg mi gyalogolunk. Erősen dalolnak.

Én is figyelmessé lettem és borzasztó hangzavar jutott füleimhez: Segítség! Tulaj. Jajjaj!! Sirás, zokogás vegyüléke nyöszörgésektől kísérve. Megborzadtam... Ezek nem dalolnak édes fiam, ezek szerencsétlenül jártak. A »Béla«-t nem hallottam befütyölni...

Midőn a telepre érkeztem, láttam a vállalat derék mérnökét. Tisztában voltam a helyzettel, de el sem tudtam képzelni a szerencsétlenség ilyen lefolyását.

Egy *mezőőr* és több mezei munkás előadása szerint a vonat robogása ezuttal szokatlanul gyorsabbnak hangzott. Önkéntelenül abbahagyták a munkát s idegrázó jelenetnek voltak szemtanúi.

Mint a villám, oly sebességgel rohant a megszaladt vonat a 30-as szelvényig, a mikor hirtelen kifordult a sinekről. Mint-ha a föld nyílt volna meg alatta, eltűnt, maga után hagyva óriási porfelhőt. A porfelhő közül szivettépő jajgatás, sikoltozás tört elő és csak pár perc múlva lehetett látni a távolból a szerencsétlenül járt vonat roncsai közé temetett sebesülteket, amit négykézláb mászva, vándorogva igyekeztek a patakhoz, hogy a friss vízzel enyhíthessék fájdalmát azoknak, a kik súlyos sebeik miatt eszméletlenül fekszenek a roncsok között.

Borzasztó kép. *Endrei* köfejtő olasz, aki a mézszel telt kocsiban ült, fej nélkül hevert a mézsdarabok között. A kocsit összetartó vasrud vágta ketté hosszában a fejét. Két nő lábából patakzott a vér; férfiak nyögnek, jajgatnak, mert eltört a lábuk, a bordájuk és ami még borzasztóbbá teszi a látványt az, hogy apró kis gyermekek is rémülve és gyengén sebesülve visitanak a veszély láttára.

A betegek állapota.

A sérült munkások — kik mindannyian baleset ellen biztosítva voltak — nagyobbbrészt családos emberek, az operációk után könnyebben érezték magukat, azonban kettő közülök életveszélyes sebeket kapott és így felgyógyulásukhoz kevés a remény.

Dicsérettel kell megemlékezni dr. *Comsia* János orvos ügyes és fáradhatatlan munkálkodásáért, melyet a betegek ápolása körül kifejtett; hasonlóképp *Breider* Mór orvos volt, aki továbbra a telepen maradt, hogy a betegek kórtüneteit megfigyelje és segítségükre lehessen.

A halott.

Mint már említettük, a katasztrófa áldozatát a helyszínen kellett hagyni, míg a vizsgálóbíró szemléje megtörténik.

A szegény embert fehér lepedőkkel és azon felül apró zöld galyakkal takarták be, hogy megvédjék a tolakodó legyek ellen.

Kósa vállalkozó kijelentése szerint *Endrei* köfejtő igen becsületes és rendkívüli jó munkás volt, akit mindenki szeretett. A fizetését akarta felvenni azért utazott volna Dobrestre. Ember tervez, Isten végez...

A megmenekültek.

Mint már előbb említettük: *Kósa* Kálmán és családja a Nándornál leszállott a szerencsétlenül járt vonatról és így megmenekült a többi utasokat ért baleset következményeitől.

Ebben csak az a csudálatos, hogy *Kósa* megérezte a bajt, de az isteni gondviselésnek köszönheti életét egy idősebb nő, aki hat, hét éves gyermekével együtt ott ült a mézszelrakott kocsiban és úgy dobta ki őket a borulás, hogy egyiknek sem történt semmi baja; még csak horzsolásokat sem szenvedtek.

Mikor körülfojták a kíváncsiak és faggatták, hogy miképp menekültek meg, azt felelték röviden: nem tudom, mert mikor a baj történt, már nem láttam semmit, csak egyszerre a földön éreztem magamat.

Amnyi bizonyos, hogy én és kisleányom, mint rendesen ma is ájtatosan imádkoztunk, mielőtt utnak indultunk.

Egy nem kért szakértő véleménye.

Élénken tárgyalták a telepen, hogy ki hát a szerencsétlenség oka. Volt beszéd mint rendesen; volt badarnál-badarabb kombináció és ezt egy Mármaroszigetről ideszakadt zsidó vallású munkás türelemmel hallgatta végig, amikor aztán ő is megszólalt:

Nem hibás senki. Így akarta ezt a Jó Isten, mert bizonyosan rossz ember ült a vonaton és ez volt rendelve. Ha mi megtartjuk a szombatot, mért nem tartják meg a keresztények a vasárnapot.

Ki tudja a szakértőknek, vagy a mármaroszigeti zsidónak van-e igaza?

A katasztrófa színhelyén.

Alant sűrű erdőség által szegélyezett pázsitos völgy, melyen keresztül lassu csobogással csörgedez a patak; fent a hegytető oldalába épített vágányon a rémes pusztulás nyomai.

A mozdony mintegy 2—3 méternyire a roncsolt kocsiktól oldalra dőlve fekszik a pályán, Mellette hever a szigna-lámpa, a pléhveder, az olajozó készülék.

A fékek erősen le vannak szorítva és a kerekeken meglátszik az a kétségbeesett tusa, melyet a sebesség ellen vívott meg a mozdony vezető és a fűtő.

A sima korongon az erős fékezéstől kalapácsütésszerű mélyedések keletkeztek és a kerekek szélein is jelesen kiálló vonalak képződtek a siklós surlódásoktól.

A mozdonytól elszakadt meszes kocsinak csak alja maradt együtt; többi alkatrészei nagy részben a második kocsi alatt hevernek. A súlyosan sérültek majd mind ebben a járműben utaztak. Az első és második kocsi roncsai és a nap hevétől is apró darabokra omlott mézszöveg között ott fekszik a lefejezett áldozat hullája.

A vér, mely elborította, feketére száradt. A légy, daczára, hogy lepedővel és fagalyakkal takarták be a halottat, mégis felkereste a prédát és dongja, dongja a szegény munkás ember utolsó, szomorú halotti danáját.

Itt egy rövid száru pipa, ott egy pár rozsczipő, amott a mézszesomó között egy női kötő beszél a tragédia részleteiről.

Lejebb a halott és egy másik utas kalapja fekszik, közvetlen mellette egy tarisznya és egy bot. Tulajdonosaik pedig a kórházban. Fegyveres őr jár-kél a fényes forró napon ide-oda, nehogy valaki hozzá nyuljon valamihez. Így rendeli ezt a törvény. A törvényszéki vizsgálat, illetve szemle előtt nem szabad még a halottat sem megmozdítani helyéből.

A falubeliek még ma is seregestől mennek nézni a szomorú képet és azok, akik szerencsésen sérelem nélkül estek át a katasztrófán, maguk is báméskodnak és csudálkoznak azon, hogy is mentette ki őket a jó Isten kegyelme abból a nagy veszedelemből.

IRODALOM.

— »Politikai Hetiszemle.« A folyó évi július hó 26-án megjelent 30-ik számnak tartalma a következő: Vezérczikk: Egyház és állam, írta R. Belföld; Nemzetiségi kongresszus Budapesten, írta Veritas. Külföld: Bulgáriai és külügyi politikánk, írta Székely Sámuel. Ausztria bomlása. Közgazdaság: Bulgária és a magyar kivitel, írta X. Tözse és pénzügy. Millennium: A kiállítás. Irodalom: Költészetünk iránytalansága, írta R. B. Művészet: Vegyesek. Főváros: Vegyesek. A hétről: Vegyesek.

— »Ügyvédek Közlönye.« A folyó évi július 26-án kiadott 31-ik számának tartalma: Megjegyzések a m. kir. Curia 60-ik számú döntvényéhez, írta X. Y. Z. Jogesetek az új sommás eljárásban. Egyébb jogesetek. Ertesítés a budapesti felsőbb bíróságoknál lévő ügyekről.

«Herkó Páter.» A folyó évi július 26-iki 30-ik szám, mint rendesen, gazdag és változatos tartalommal jelent meg. A jobbnál jobb ötleteket és élecekett a legsikerültebb illusztrációk élénkítik. Az egyedüli katolikus élelappot melegen ajánljuk az olvasó közönség figyelmébe és pártfogásába. Előfizetési ára júliustól decemberig csak 2 frt.

SZINHÁZ.

Az asszony verve jó.

— Esteli előadás. —

Lukácsi felsorolhatatlan sok hibában szenvedő s «Az asszony verve jó» czímet viselő népszínműve került vasárnap este színre.

A szereplők igyekezete meddő maradt. A közönséget nem tudta felmelegíteni, ez unalmas egyhangú darab, mely elejétől végig csak veszedésekből áll.

Hunyady Jóska és *Réthy* Laura gyönyörű paraszt párnak s modoruk és játéku is teljesen kielégített bennünket.

Szathmári Rózsika, meglepő ügyességgel játszott, *Tompa* Kálmánnal együtt, *Föriss*, *Gál*, *Szendrei Csátár*, *Balassa*, *Tolnainé* és *Hunyadiné* kitűnő alakítást nyújtottak, s a szereplőket itélve az előadást elég jónak, összevágónak tarthatjuk.

Délután a «két árva» czímű paraszt dráma került színre igen jó előadásban.

Uff király.

Másodszor került ez idényben színre Zeller ez operettje.

Nem volt tanácsos e darab előadása, de az igazgatóság nem tekinti a közönség jó ízlését s előadatta másodszor is, — persze mi teljesen méltányosnak találjuk, hogy üres ház előtt. A kik ott voltak azokat sem a darab, hanem inkább a szereplők csalogatták a — gőzfürdőre.

Föriss Pista és *Rónaszéki* Gusztáv, összevetett igyekezettel kísérelték meg állandó derűtségben tartani a közönséget s ez részben sikerült is nekik.

R. Réthy Laura kedves jelenség volt és *Sugár* Arankával együtt kitűnő alakítást nyújtottak s hangjuk teljesen kielégített bennünket, bár *Strakoch* vendégszereplése után ez klisé nehéz feladat volt.

Tolnainé, *Csátár*, *Sólyom* és *Li-*

geti teljesen beillettek az előadás keretébe. Egyre azonban figyelmeztetjük a szintársulat t. tagjait s e figyelmeztetésünk, helyesebben mondva kivánságunk csupán abból áll, hogy »hagyjanak fel avval a sok izellen helyi értékű viccekkel. mert avval csak az összhangot zavarják.«

Színházi hírek. Pálfi Nina betegsége folytán — kinek szerződötési czélból történő vendégszereplése későbbre halasztatott — a színház igazgatósága nem állapíthatta meg végleg a heti műsort. Ma L' Arronge pompás vigjátéka az »Aszalai uram leányai« kerül színre, melyben a főbb szerepeket Balassa, Tompa, Benedek, Fórius, Szendrei, Ligeti, Bácsné, Rónaszékiné, Angyal, Novák és Laskodi fogják játszani.

REGENY-CSARNOK.

Válás után.

Elbeszélés.

3

Irtá: Horvát (Horovitz) Lipót.

Nem volt már szenttelen, merev az arca. A sima homlok ránczhullámokba futott össze egyszerre, mint mikor a hirtelen jött orkán fenéig korbácsolja a tengert, halántékainak erei kidagadtak, arcát lázas pir borította el, úgy ugrott egyenesen a pénztárhoz s zsebeiből kirántott kulcsokkal felnyitotta. (Furesa, pedig az igazgatótanács is elvitte magával a kulcsokat — pro superflua cautela.)

Lázasan, izgatottan hányta össze a szép rendben hagyott iratokat, értékeket. Néhányat zsebre gyűrt, másokra meg hirtelen ironnal alig észrevehető jegyet csinált.

A derék, becsületes, puritán vezérigazgató.

Alig végezte, alig csapta be és csukta el ismét gondosan a nagy Wertheim szekrényt, — egyszerre váratlanul, bejelentés, kopogtatás nélkül belépett Darnay ügyvéd, nagyon fiatal ember, ki csak pár hét előtt nyitotta meg a városban ügyvédi irodáját.

E perczen úgy állott egymással szemben e két ember, hogy ki így látta volna őket, önkénytelen a százszor látott kép jutott volna eszébe, melyen a sakál prédájával körmeiben szembe néz az oroszlánnal, mely a préda szagára jött oda.

A két férfi szeméből egy ösztönszerű, névtelen gyűlölet lángja lövelt egymásra, mely mindkettőnek szive fenekéig hatott, névtelen indulatot gyújtva felott, melyről egyik sem adhatna e perczen számot magának.

De érezte mindkettő, érezte, hogy élet-halál-harcra találkoztak itt először az életben.

»Kit keres?« — szólalt meg egy pillanatra visszanyert teljes nyugalmával, előbbi merev szenttelen hangjával az igazgató.

»E bank vezérigazgatóját Cserey Gábor urat — felelt a másik hidegen, mint kinek e tekintély épenséggel nem imponál.

»En vagyok; — de mielőtt kérdeném kihez van szerencsém, meg kell jegyezmem, hogy hivatalos helyiségeinkbe nem szokás bejelentés nélkül belépni.«

»Nem volt kinek névjegyemet átadjam; — s ez jól van így, mert az ügyre nézve, melyben jövök, jobb, ha e találkozásról senki sem tud. Darnay ügyvéd vagyok.«

»Helyes — rendelkezésére állok!« s nyugodt kimért udvariassággal mutatott széket az ügyvédnek.

»Az öngyilkos pénztárnokról van szó.«

»Az igazgató egy arcizma sem rezdült meg.«

»Ép most végezte vizsgálatát az igazgató tanács mindent rendben talált.«

»Tudom.«

Akkor hát kíváncsi vagyok, mi köze már a pénztárnok halálának intézetünkhöz?«

»Annak csakugyan többé semmi, — hanem Ön igazgató ur bizonyára tudja, hogy az intézet vagyonából 40 ezer forint hiányzik.«

E pillanatban egy ideges rángás szaladt végig az igazgató egész testén; egy percig azt lehetett hinni, hogy vagy össze rogy, vagy őrült dühvel veti magát az ügyvédre.

Egyik sem történt.

»En azt tudom — mondá előbbi előkelő

nyugalmával, a mit az igazgató-tanács. Ha ön mást is tud, ám közölje ezt ezzel.«

»Uram, én a pénztárnok halálát ágya melől jövök; engem hitt oda, mert a többi ügyvéd mind igazgató-tanácsos, vagy részvényes; én vagyok az egyetlen nem érdekelt. Mi bajuk volt egymással — nem tartozik hozzám. Csak azt tudom, ez az ember bosszút akart utolsó percében állni. Én nem a bosszút, én csak az igazságot szolgálom. Megzafolhatlan bizonyítékaim vannak — biztosítom, ma azokról senki sem tud kívülem, még csak jegyzékbe sem foglaltam, az irás áruló — hány hamis okmány, hány rossz váltó van a bank pénztárában. Negyvennyolc órát adok Önnek, hogy a bank pénztárát, a szegény nép véres verejtékének összegyűjtött filléreit az utolsó krajczárig rendbe hozza.«

Ismét az az ideges rángatózás, újra az az ádáz küzdelem felvillanása, mely egy percre e merev izmokat szétpattantani fenyegetett.

»Ön hazudik — távozzék!« szölt a másik pillanatban a vezérigazgató oly büszkén, oly méltóságteljes nyugalommal, mintha csak alantásainak rendeletet osztogatna.

»Megyek — szölt hidegen az ügyvéd, ügyet sem vetve a sértésre, — megtartom szavamat; negyvennyolc óráig várok, aztán teljesíteni fogom kötelességemet.«

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

Goluchowszky gróf és Schlauch bíboros.

Ischl, jul. 29. (Saját tud. távirata.) Goluchowszky Agenor gróf külügyminiszter tegnap délelőtt látogatást tett Várad bíboros püspökénél s tovább egy óránál időzött a bíboros egyházfejedelemnél. A jelentőségteljes látogatást diplomata és politikai körökben élénk találgatásokra és magyarázatokra adott okot

A király Londonban.

Bécs, július 29. (Saját tud. távir.) Ferenc József király augusztus hó 25-én Londonba érkezik és a Hotel Albemarleban vesz lakást. A király csak néhány napig marad Londonban és látogatása tisztán magánjellegű lesz. Udvari körökben azt hiszik, hogy a londoni királylátogatás, valamint Károly Lajos kir. herceg londoni útja Ferencz Ferdinánd kir. herceg házasságával van össze kötéltésben.

Az örmény kérdés.

Konstantinápoly, (Saját tud. távir.) A legutóbbi jegyzékre vonatkozó felvilágosításokat, amelyek 10 nap óta elkészültek, eddig nem közölték a hatalmakkal. A tavalyi és ideai politikai üzemek alkalmával elfogott örményeknek adott amnesztia 700 embernél többre terjed ki és mindenütt jó benyomást tett. Az amnesztiát a porta okos politikai tényének tartják, amely nagyban leszámítja az örmény kérdés jelentőségét és alkalmas arra, hogy különösen Anglia közvéleményét és sajtóját megnyugtassa és az angol kormányt arra bírja, hogy mérsékelt magatartást tanusítson.

Az angol választások.

London, jul. 29. (Saját tud. távirata) A képviselő választások eredménye még eddig sem ismeretes. Eddigelé megválasztott: 409 unionista, 172 liberális, 12 parnellista, 68 anti-parnellista és 2 munkáspárti. Az unionisták 110, a liberálisok 20 helyet nyertek. Az unionistáknak az alsó házban 152 többségük lesz.

Vasuti katasztrófa Szombathelyen.

Szombathely, július 29. (Saj. tud. t.) Szombaton éjjel Szombathelyen vasuti katasztrófa történt. A szerencsétlenség folytán tizenheten sérültek meg. A katasztrófa akképen történt, hogy a Pozsonyból esti 9 óra 40 perczkor Szombathelyre érkező személyvonat téves váltóállítást folytán az ott levő tehervonattal összeütközött, mely alkalommal 3 személyszállító kocsi is összezuzódott s mintegy 17 utas megsebesült. Az utasok közül 14 csak könnyebben sérült meg, míg 3 asszony súlyos sérülési sebeket kapott, ugyannyira, hogy gyógykezelés végett a kórházba kellett őket szállítani. A vizsgálatot megindították.

Lázadás Macedoniában.

Szófia, jul. 29. (Saját tud. távirata.) Körülbelül négyezer főből álló tömeg vonult fel ma a város utcáin. A tömeg élén két ember hordta a Macedoniában elesett két bolgár tiszt arczképét, miközben a tömeg folytonosan Macedoniát dicsőítő énekeket dalolt. Ferdinánd fejedelem palotája előtt a tömeg megállt s itt Toncseff tartott beszédet mondván: A szabadság áldozatot kíván. A bolgárok készen vannak. Senki sem fogja a felkelést megakadályozni. Mindnyájan szívesen meghalunk Macedonia szabadságáért. Éljen a revolúció! Sok katonatiszt mély gyászban vett részt a menetben.

A nemzetiségek kongresszusa.

Budapest, július 29. (Saját tud. táv.) A nemzetiségek kongresszusa, mely tudvatevőleg augusztus 10-ére vsn egybehíva Budapestre, igen komolyan foglalkoztatja a belügyminiszteriumot, melynek körében felmerült az a szándék is, hogy a kongresszus betiltassék. E szándéktól azonban elállottak és ehelyett a budapesti államrendőrség utasítást kapott, hogy puhatolja ki, mily nagy lesz körülbelül a kongresszus résztvevőinek száma és ehhez képest tegye meg óvintézkedéseit, hogy minden botrány kikerültessek.

K ö z g a z d a s á g.

Sertés kiviteli engedély. Az osztrák belügyminiszter megengedte, hogy a Gömör-Kishont és Hontvármegyéből a sertések Ausztriába csupán a „Productio Gesellschaft der Wiener Fleischselcher“ című társaság vágóhidjára bevittessenek.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden 1895. július 29-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	123.—
Magyar koronajárdék	— — — —	99.75
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	— — — —	125.25
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	— — — —	103.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	122.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — —	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	— — — —	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	— — — —	146.25
Osztrák járdék papírban	— — — —	100.75
Osztrák járdék ezüstben	— — — —	101.—
Osztrák járdék aranyban	— — — —	123.50
Osztrák korona járdék	— — — —	101.—
1860. osztr. államsorsjegyek	— — — —	156.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — — —	1010.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	489.50
Osztrák hitelintézet részvény	— — — —	403.30
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — — —	433.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — —	961.—
Német birodalmi márka	— — — —	59.35
London vista	— — — —	121.40
Paris vista	— — — —	48.05
20 márkás arany	— — — —	11.89

SZINKÖR NAGYVÁRADON

Nagy bérlet 88. sz.
PárosV. Kis bérlet 8. sz.
Páros.

Kedden, 1895. július 30-án.

Aszalai uram leányai.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Laronge S. Magyarosította:
Ujházi Ede.

SZEMÉLYEK:

Aszalai Mihály, jómódu műkertész	Balassa Jenő,
Borbála, neje	Bácsné.
Emília,	Rónaszékyné.
Róza,	Angyal Ilka.
Sárka, leányai	Novák I.
Pataki Sándor, lakatos mester. Emília férje	Benedek.
Szántai Leo, gazdag gyáros	Tompa K.

Az előadás kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Kiadó lakások.

Az Apáca-utca 3-ik számú bérházban
(ahol a TISZANTUL szerkesztősége és kiadó-
hivatala van)

nagyobb és kisebb lakások

folyó évi augusztus hó 1-ére

180 18-0 kiadók.

Értekezhetni Dr. SCHWEIGER EDE
ügyvédnél Apáca-utca 383—18. szám.Magyarország sok százra menő ásványvizei
között

a „Gieshübl” viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

rendkívül szénsavdús és pártatlanul tiszta égvényes
ásványvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb
ásványvizet képzelni sem lehet.

Legújabb vegyelemzés: . . . a bodoki „Matild-
forrás” vize a legtisztább és legértékesebb égvényes
ásványvizeink. Ható alkotó részei közül nátriumbicar-
bonát- szénsavtartalma jóval nagyobb, mint a hasonló
természetű (gieshübl, radcini, preblai, bilini kron-
dorfi, luh Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad- és
félíg kötött szénsavtartalmának s kitünő kezelésének
tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyó-

gyító célokra használva érvényre jut a víz minden
alkotó része . . .

Budapest, 1895. ápril 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

. . . . a bodoki Matild víz kitünő hatással van az
emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedt-
ség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérke-
ringési zavaroknál, epe-, vesé- és scrofulosus bajok-
nál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Étrendi
italul és járványos időben ivóvíz helyett használva,
megbecsülhetlen.

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy
tisztán magában használva a „Matild” víz igazán
pompás ital.

Arjegyék és a víz leírása szívesen küldetik.
Árak Nagyváradon ücseggel együtt egy liter 17
kr., fél liter 13 kr.

Nagyváradon főraktár Wurst József fűszer- és
eselege kereskedése; kapható továbbá minden ásvány-
víz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hafias tisztelettel 175 19-0

György József, forrás kezelője.

(Háromszékmege) Bodok (Háromszékmege.)

KERESKEDELMI TANINTÉZET

(KERESKEDELMI AKADEMIA)

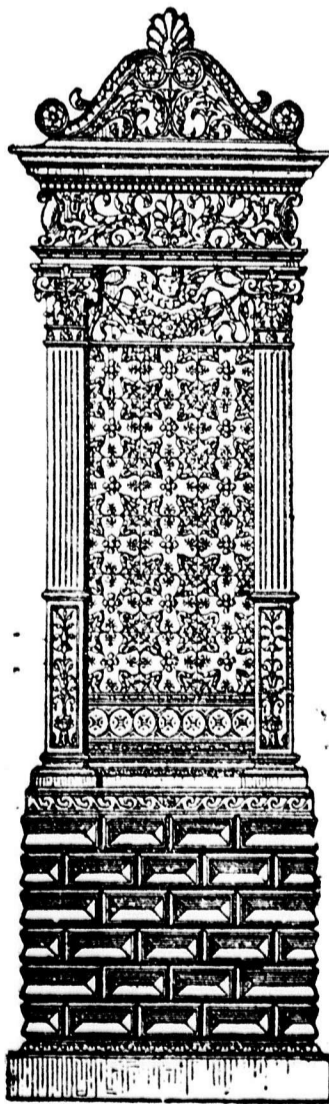
NAGYVÁRADON.

Az országos kereskedelmi akademiákkal egyenrangú és jogu szakiskola. All 3
osztályból. Nyilvánossági és egy évi önként sségi joggal felruházva.A nagyváradon kereskedők új és fényesen berendezett palotájában, előkelő családok
fiai részére a modern szakképzés minden követelményeinek megfelelően berendezett

Végzett növendékek a bel- és külföld legnagyobb vállalatainál
helyeztetnek el.

A tanév 1895. évi szeptember hó 1-én nyílik meg.

(190) 7-15

PROPPER N. JÁNOS,
igazgató.

TÓTH LAJOS

Hardtmuth-féle porcellán és majolika,

ugyszintén saját készítményű

tűzálló kályha, kandalló, takaréktűzhely és fürdőkád

NAGY RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Kis-Fürdő-utca 466. szám a. (Saját ház.)

TELEFON ÖSSZEKÖTTETÉS!

Van szerencsém becses tudomására hozni, miszerint Nagyváradon, Kis-
Fürdő-utczán (saját ház) évek óta fennálló KALYHA-RAKTÁRAMAT
magnagyobbítottam és a Hardtmuth (Budweis) céggel való előnyös üzleti össze-
kötéseimmél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ugy a saját,
valamint a külföldi gyártmányu legjobb minőségű

kandallók, kályhák, takaréktűzhelyek és fürdőkádak

készítését a legolcsóbb árak mellett eszközölöm és árusítom el.

Régi kályhák, takaréktűzhelyek átrakását és javítását pontosan teljesítem.
Ez alkalommal felhívom becses figyelméta Hardtmuth-féle kályhák, kandallók,
takaréktűzhelyek és fürdőkádakra,melyekből helyben kizárólag *csakis én vagyok jogosítva raktárt tartani.*Ennélfogva ugy a helybeli, valamint a fővárosi czegek bármelyikével
csin, választék és olcsóság tekintetében versenyezem.Kályhám jósága, tartóssága és fűtő képességeért teljes szavatosságot
vállalok.Elvem törekvésimmél oda juthatni, hogy a mai előhaladott korszellem
igényeinek jöminőségű és izletes kivitelben, megfelelő szolid árak és pontos
kiszolgálással megfelelhessenek.Azon reményben, hogy e nembeli szükségleteit nálam fogja beszerezni,
becses pártfogását kérve, maradok

kitünő tisztelettel

Tóth Lajos,

kályhás.

(85) 22-25

